

جستجوی شاه کلید در سرزمین آفتاب؟

حسن روحانی، دومین رئیس جمهوری ایران در طول ۴۱ سال گذشته است که به احتمال زیاد ۲۹ آذر به ژاپن سفر خواهد کرد؛ سفری که «کیودو»، خبرگزاری رسمی ژاپن دیروز درباره آن نوشت: «این سفر باهدف کاهش تنش‌ها میان ایران و آمریکا خاورمیانه و در راستای افزایش نقش ژاپن در کاهش این تنش‌ها انجام می‌شود.» جستجوی شاه کلید مذاکره میان ایران و آمریکا در سرزمین آفتاب، در شرایطی است که شینزو آبه، نخست‌وزیر ژاپن حدود شش ماه پیش برای یافتن این کلید به ایران آمد، اما آن سفر نه‌قفل‌ی راباز کرد و نه بایی را گشود؛ حال باید دید سفر روحانی به ژاپن، متفاوت از سفر آبه به ایران خواهد بود.

محبوبه ولی

اولین و آخرین و به عبارتی تنها سفری که یک رئیس‌جمهور از ایران به توکیو داشته است مربوط به سال ۱۳۷۹ و محمد خاتمی است. مفسران، سفر تاریخی او به توکیو را سفری موفق ارزیابی می‌کنند که نه تنها تأثیری چشمگیر بر مناسبات اقتصادی دو کشور داشت، بلکه راه ورود ایران به بازار سرمایه جهان را نیز هموارتر کرد.

محسن امین‌زاده، معاون وزیر امور خارجه در دوره اصلاحات پیشتر درباره این سفر به ایرنا گفته بود: «همکاری مشترک وزارت خارجه و وزارت نفت باعث شد ژاپنی‌ها در طول سفر با اعطای سه میلیارد دلار وام کم‌بهره به ایران موافقت کنند که در سال‌های بعد تا هفت میلیارد دلار افزایش یافت. ژاپن پیش از چین و پیش از همه کشورهای اروپایی در های بانک‌های خود را به روی اقتصاد ایران گشود. اعطای این

وام ارزان قیمت و بدون شرط به ایران توسط بانک‌های ژاپنی، باعث شد مسیری به روی اقتصاد ایران گشوده شود که تا پایان دولت آقای خاتمی پروژه‌های بزرگ ایران وجود نداشته باشد و ایران با کمترین هزینه، امکان تأمین تمامی نیازهای سرمایه‌ای خود را از بازار جهانی به دست آورد. بعد از ژاپن، چین، کره جنوبی و اروپایی‌ها، یکی پس از دیگری موانع همکاری‌های بانکی و بیمه‌ای را با ایران بر طرف کردند و به سرعت همه بازار سرمایه در جهان به روی ایران به‌طور کامل گشوده شد.»

در دولت بعدی و همین‌طور با سیل تحریم‌هایی که به سوی ایران گسیل می‌شد، این همکاری موفق با ژاپن، کم‌رنگ‌تر شد؛ تا وقتی که برجام به ثمر نشست. ژاپنی‌ها بعد از برجام برای سفر به ایران برنامه داشتند و شاید آن تجربه موفق در دوره

اصلاحات، می‌توانست دوباره تکرار شود اما با بدهی دولتی دونالد ترامپ نسبت به برجام، همه چیز عوض شد. شینزو آبه، نخست‌وزیر ژاپن، خرداد امسال در میان تب و تاب رسانه‌ای وارد ایران شد و با ارشدترین مقامات کشور و حتی مقام معظم رهبری نیز دیدار کرد. ژاپن از متحدان نزدیک و محبوب ایالات متحده و شخص ترامپ است. دونالد ترامپ پیش از سفر آبه به تهران از این سفر بسیار استقبال کرد اما نتیجه دلخواه خود را از آن نگرفت.

آبه به روحانی چه خواهد گفت؟
حالا حدود شش ماه بعد از آن سفر ایران روحانی است که چمدان خود را به سوی ژاپن می‌بندد. آنطور که رسانه‌های ژاپنی نوشته‌اند رد پای آمریکا در این سفر هم دیده می‌شود. روزنامه ژاپن تایمز دیروز به نقل از منابع دیپلماتیک گزارش داد که آمریکا با طرح توکیو برای سفر حسن روحانی

در این دیدار از ایران خواهد خواست که به برجام پایبند بماند.» در مقابل ایران نیز اهداف خود را دنبال خواهد کرد. عباس عراقچی، معاون سیاسی وزیر خارجه ایران اخیراً در مصاحبه با شبکه «ان‌اچ‌کی» ژاپن در وین ابراز امیدواری کرد که دیدار احتمالی او با وزیر خارجه ژاپن در ژانویه ۲۰۲۰ میلادی در ژاپن برگزار شود. هر چند که با توجه به نزدیکی توکیو و واشنگتن، این همکاری اقتصادی بدون رضایت ایالات متحده میسر نخواهد بود.

چراغ سبز روحانی

با خبر سفر روحانی به ژاپن، گمانه‌زنی‌ها درباره احتمال توافق میان ایران و آمریکا دوباره بالا گرفته است. در دوسال گذشته، تب و تاب مباحثی گری میان ایران و آمریکا بالاگرفتن احتمال مذاکره دوباره بین دو کشور، فرایندی سینوسی داشته است؛ گاه سیر وقایع و اتفاقات، منحنی سینوس را رو به بالا برده و گاهی هم با برقراری سکوتی سنگین، امیدها برای حل تنش فرو نشسته است.

این روزها، علاوه بر خبر سفر روحانی به ژاپن، دو اتفاق دیگر نیز موج سینوس را بالا برده است. ۱۲ آذر، یوسف بن علوی، وزیر خارجه عمان به تهران آمد و تا فردای آن روز با مقامات عالی‌رتبه ایران از جمله حسن روحانی، محمدجواد ظریف، علی لاریجانی و علی شمخانی دیدار و گفتگو کرد.

سفر و دیدارهای او، از آن جهت که عمان سوابق پر رنگی در میانجی‌گری میان ایران و عربستان دارد مورد توجه قرار گرفت. اما آنچه بیش از خود سفر جلب توجه کرد، چراغی سبزی بود که روحانی در روز دوم حضور بن علوی در تهران برای اظهار کرده با مقامات او طی اظهاراتی گفت: «اگر الان اعلام شود که کل تحریم‌ها برداشته شده، ساعت بعد من ملاقات می‌کنم.»

آغازی به نام «تبادل زندانی»
نشانه پررنگ دیگری که امید دوباره برای حل تنش‌ها را زنده کرد، مبادله دو زندانی ایرانی و آمریکایی در هفته جاری بود که نشان از موفقیت یک تلاش دیپلماتیک بود. هر چند که مقامات ایرانی تأکید می‌کنند این تبادل با کمک و تلاش افرادی خارج

با خبر سفر روحانی به ژاپن، گمانه‌زنی‌ها درباره احتمال توافق میان ایران و آمریکا دوباره بالاگرفته است. علاوه بر آن، دو اتفاق دیگر نیز این امید را تقویت کرده است: یکی سفر بن علوی به تهران و دیگری مبادله دو زندانی ایران و آمریکایی در هفته جاری

از دولت دونالد ترامپ صورت گرفت اما با هم‌باین حال کارشناسان این موفقیت را سرفصلی برای مذاکرات قلمداد کردند.

آنچه در حاشیه این تبادل زندانی، احتمال مذاکرات بعدی را بیشتر کرد، پیام‌های مقامات دو کشور ایران و آمریکا بود. مایک پمپئو در توییتر از رویکرد ایران ابراز خرسندی کرد و ترامپ نیز نوشت: «از ایران به خاطر مذاکرات بسیار عادلانه تشکر می‌کنم. دیدید، می‌توانیم به توافق برسیم!»

اندکی بعد نیز مشاور امنیت ملی آمریکایی‌های مذاکره درباره سایر زندانیان، اعلام آمادگی کرد و ظریف نیز در پاسخ اعلام کرد که «آماده مبادله جامع زندانیان ایران و آمریکاهستیم.» در دوره باراک اوباما نیز تبادل سه زندانی آمریکایی، پیش زمینه مذاکرات بزرگتری بود که در نهایت منجر به برجام شد؛ با این سابقه از تبادل زندانیان، بسیاری از تحلیلگران تبادل دو زندانی ایرانی و آمریکایی که در هفته جاری صورت گرفت را «خوش‌یمن» قلمداد کردند.

در کنار تحلیل‌های خوش‌بینانه، مقامات دولت ترامپ در روزهای اخیر ضمن استقبال از مذاکره درباره زندانیان، تأکید کرده‌اند که تحریم‌ها در جای خود باقی خواهند ماند که نشان از تداوم سیاست واشنگتن برای فشار بر ایران دارد.

با این حال به نظر می‌رسد روحانی همچنان به دنبال راه‌های دیپلماتیک برای حصول توافق است و در همین راستاست که او اخیراً آذر راهی ژاپن می‌شود، به این امید که شاید آنجا بتوان کلیدی برای این قفل پیدا کرد.

تکذیب یک ادعا درباره بودجه دفاعی در سال ۹۹

پایگاه اطلاع‌رسانی دولت درباره انتقاداتی نسبت به وضعیت بودجه دفاعی در سال ۹۹ اعلام کرد: دولت در سال جاری، با وجود تمام محدودیت‌ها در تحقق منابع درآمدی، اعتبارات امور دفاعی را نسبت به سال ۱۳۹۷ با بیش از ۱۴ درصد و نسبت به سال جاری با بیش از هشت درصد رشد لحاظ نموده است. در مورد کاهش اعتبارات امور دفاعی و امنیتی در لایحه بودجه سال ۱۳۹۹ کل کشور نسبت به سال جاری، باید به این موضوع توجه داشت که خارج از اعتبارات مذکور در امور دفاع و امنیت، در تبصره هم‌آمده ۴ ماده واحده لایحه مذکور، مبلغ ۲ میلیارد یورو از منابع صندوق توسعه ملی برای تقویت بنیه دفاعی اختصاص یافته است.

۱۳۵ نفر داوطلب ورود به مجلس خبرگان رهبری شدند

سیداسماعیل موسوی، دبیر و سخنگوی ستاد انتخابات کشور با اعلام ثبت نام ۱۳۵ نفر در اولین انتخابات میان‌دوره‌ای پنجمین مجلس خبرگان رهبری، وضعیت تفکیک استانی ثبت نام در این انتخابات را بدین شرح برشمرد: استان قم ۶۱ نفر، استان تهران ۵۵ نفر، استان خراسان رضوی ۹ نفر، استان خراسان شمالی ۷ نفر و استان فارس ۳ نفر. به گزارش مهر، گفتنی است، ثبت نام انتخابات اولین میان‌دوره‌ای پنجمین دوره مجلس خبرگان رهبری، که در ۵ استان برگزار می‌شود، از ۱۵ آذر آغاز و تا ۲۱ آذر ماه ادامه دارد.

استیضاح کنندگان

رحمانی فضلی قانع نشدند

احمد علیرضاییگی، یکی از امضاکنندگان طرح استیضاح وزیر کشور به مهر گفت: امروز استیضاح وزیر کشور در کمیسیون شوراها و سیاست داخلی مجلس بررسی شد و استیضاح کنندگان از پاسخ‌های رحمانی فضلی قانع نشدند؛ بنابراین باید استیضاح در صحن علنی مجلس اعلام وصول شود. وی افزود: استیضاح کنندگان به کویبون ریاست کمیسیون شوراها اعلام کردند که از پاسخ‌های وزیر قانع نشده‌اند و خواستار اجراع این استیضاح به هیئت رئیسه مجلس هستند اما آقای کویبوندا این موضوع را قبول نمی‌کرد و اعلام کرد باید یک جلسه دیگر، این استیضاح در کمیسیون شوراها مورد بررسی قرار گیرد.

درخواست ۳۸ مورد استیضاح

در مجلس دهم

علی اصغر یوسف‌نژاد، عضو هیأت رئیسه مجلس در حاشیه جلسه علنی دیروز مجلس درباره تعداد استیضاح‌های مطرح شده در مجلس دهم گفت: در مجلس دهم وزیر آموزش و پرورش ۴ بار، وزیر اقتصاد ۳ بار، وزیر نیرو ۴ بار، وزیر راه و شهرسازی ۳ بار، وزیر علوم ۲ بار و وزیر تعاون، کار و رفاه اجتماعی ۴ بار استیضاح شده است. وزیر کشور ۶ بار، وزیر جهاد کشاورزی ۴ بار، وزیر نفت ۲ بار، وزیر صنعت و معدن و تجارت ۲ بار، وزیر ورزش ۲ بار و وزیر خارجه ۱ بار استیضاح شدند که به طور کلی در مجلس دهم ۳۸ مورد استیضاح داشتیم.

هشدار درباره سفر به فرانسه

وزارت امور خارجه ایران در اطلاعیه اعلام کرد: با توجه به اعتراضات مستمر مردمی در جمهوری فرانسه طی یکسال اخیر و نظر به اعتصابات عمومی در روز گذشته و به‌خوشونت کشیده شدن این اعتراضات در شهرهای مختلف آن کشور به ویژه پاریس، به مسافری و جهانگردان ایرانی به طور جدی توصیه می‌گردد به منظور حفظ امنیت و سلامت خود، برنامه سفر به کشور جمهوری فرانسه را به زمان دیگری موکول نمایند.

بقایای در بیمارستان است

مهران عبدالله‌پور، وکیل حمید بقایی، با تأیید خبر بستری شدن موکلس در یکی از بیمارستان‌های روانی تهران گفت: این اواخر آقای بقایی در بیمارستان‌های مختلفی به دلیل مشکلات حاد جسمی و روانی بستری شده است. وی افزود: پزشکان معالج اعلام کردند که مشکلات شدید قلبی دارد و در پی وقوع سکنه مغزی، مشکلات اعصاب و روان نیز برای وی پیش آمده است. وکیل بقایی در مورد آخرین وضعیت موکلس گفت: براساس حدود ۱۰ گواهی پزشکی وضعیت آقای بقایی خطرناک است.

این عضو کمیسیون صنایع مجلس گفت: الزام دسترسی به خدمات اینترنت امروز به قید و فوریت تقدیم هیأت رئیسه مجلس خواهد شد.

توافق کردند که ما تبادل می‌کنیم ولی بعضی از پرونده‌های ما هنوز باز است و اینجا تقریباً به توافق رسیدیم. ما هم گفتیم که توافق می‌کنیم ولی خیلی از پرونده‌های ما باز است و اگر قرار باشد به پرونده‌ها رسیدگی شود پرونده‌هایی هم ایران دارد که باز است و خیلی پرونده‌های بزرگ است. دستیار وزیر امور خارجه درباره مدت زمان تبادل پیام میان ایران و آمریکا گفت: این فاز پیام بردن و بیام آوردن درباره تبادل افراد، سه، چهار ماه طول کشید. یعنی فاز جدی این بوده است و گرنه اینکه کسی بگوید من فلان جاصحبت کردم، آنها حرف‌های پراکنده‌ای بود که تأثیری نداشته است.

و اگر قوی می‌دهیم باید انجام دهیم. وی ادامه داد: نهایتاً دوباره بعد از تبادل چندین پیام، آمریکایی‌ها گفتند اگر مذاکره مستقیم نمی‌خواهید، ما تبادل می‌کنیم به شرط اینکه تکلیف آن فرد را روشن کنید. ما گفتیم که قبلاً هم گفته‌ایم واقعا اطلاعاتی در این مورد نداریم، نه اینکه چیزی را بخواهیم پنهان کنیم، این نشدنی است. آنها گفتند پس ما تبادل می‌کنیم به شرط اینکه شما قول بدهید که اتوماتیک مذاکرات را برای بقیه همین‌طور ادامه دهیم. بهاروند ادامه داد: در این مورد هم گفتیم ما قولی نمی‌توانیم بدهیم. ما فقط قولی می‌دهیم که می‌توانیم انجام دهیم. نهایتاً

طرح دو فوریتی مجلس درباره الزام دسترسی به خدمات اینترنت

زرآبادی تشریح کرد؛

خبر

یک عضو کمیسیون صنایع و معادن مجلس شورای اسلامی از تهیه طرح دو فوریتی الزام دسترسی به خدمات اینترنت خبر داد و گفت که این طرح امروز تقدیم هیأت رئیسه مجلس خواهد شد. سید حمیدیه زرآبادی در این باره به ایسنا گفت: در ماده واحده طرح الزام دسترسی به خدمات اینترنت آمده است که اعمال هر گونه قطع و یا مسئولیت استفاده از خدمات مبتنی بر دسترسی اینترنت (اعم از داخلی و بین‌المللی) تحت هر عنوان بدون مجوز مجلس ممنوع است و مقررات این حکم عطف به ماسبق می‌شود.

توضیحات دستیار وزیر امور خارجه درباره آزادی سلیمانی و وانگ:

بدون مذاکره مبادله کردیم

«آمریکایی‌ها اول می‌گفتند ما مذاکره نکنیم که چگونه تبادل کنیم. در حالی که ما دستورالعمل مان به عنوان وزارت امور خارجه مذاکره مستقیم با طرف آمریکایی نبود. درست یا غلط ما بر اساس فکت و چیزی که می‌بینیم عمل می‌کنیم لذا معتقد بودیم که این جزو کارهایی است که می‌شود بدون مذاکره انجام داد و لزومی ندارد در این مورد مذاکره کنیم. می‌توانیم یک نفر را بدهیم و یک نفر را بگیریم و موضوع آن قدر پیچیده

خیلی از دستگاه‌های ایران دنبال او گشتند و نتوانستند ردی از او پیدا کنند هم روشن کنیم، ما جواب رد دادیم و گفتیم که نه می‌توانیم مذاکره مستقیم بکنیم و نه واقعا توانسته‌ایم ردی از آن فرد پیدا کنیم. لذا ما قولی نمی‌توانیم بدهیم که انجام شدنی نیست

پژوهشی شرکت‌ها و موسسات خصوصی حتی در شرایط اضطرار اعمال نخواهد شد. زرآبادی با بیان این که هرگونه اختلال در اینترنت کشور، علاوه بر خسارت‌های مادی، خسارت‌های غیر قابل محاسبه و عمیقی را بر پیکره نظام تحمیل می‌کند، مهاجرت افراد نخبه، بی‌اعتمادی و ناامنی برای سرمایه‌گذاری، ناامیدی و بی‌انگیزگی نیروی انسانی برای راه‌اندازی کسب و کارهای دانش بنیان، قطع و همکاری شرکت‌های خارجی و بی‌اعتمادی نسبت به شرکت‌های ایرانی را از جمله این خسارت‌ها عنوان کرد.

به گفته وی در تبصره ۱ ماده واحده این طرح آمده است: دولت صرفاً در شرایط اضطرار با مصوبه شورای عالی امنیت ملی می‌تواند پس از اطلاع‌رسانی عمومی مدت زمان محدودیت دسترسی به برخی از خدمات مبتنی بر دسترسی اینترنت (اعم از داخلی و بین‌المللی) محدودیت را اعمال کند.

وی گفت: در تبصره ۲ ماده واحده این طرح آمده است: محدودیت دسترسی به خدمات مبتنی بر دسترسی اینترنت (اعم از داخلی و بین‌المللی) برای دستگاه‌های اجرایی موضوع ماده ۵ قانون مدیریت خدمات کشوری، دانشگاه‌ها و مراکز